

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a sudov JUDr. Valérie Kleinovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcu: **Poradňa pre občianske a ľudské práva**, so sídlom Krivá 23, Košice, IČO : 37867270, zastúpený Mgr. Vandou Durbákovou, advokátkou, so sídlom Krivá 23, Košice, proti žalovanému **1/: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky**, so sídlom Stromová č. 1, Bratislava, žalovanému **2/: Mesto Stará Ľubovňa**, so sídlom Obchodná 1, Stará Ľubovňa, IČO : 00330167, o **antidiskriminačnej žalobe**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 06. októbra 2016 č. k. 11C 351/2015-387 takto

r o z h o d o l:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v d z u j e**.

Žalovaní 1./, 2./ nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa proti žalovaným domáhal určenia, že porušili zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v Základnej škole Podsadek v Starej Ľubovni (ďalej len „základná škola“) na základe etnického pôvodu. Zároveň žiadali, aby súd určil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania financovaním a žalovaný 2./ aj výstavbou stavby s názvom „9.tr.ŽŠ Podsadek“. Žiadali, aby uložil žalovanému 2./ povinnosť zastaviť výstavbu tejto stavby a aby súd zaviazal žalovaného 2./ od prvého dňa školského roka bezprostredne nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku napraviť protiprávny stav, ktorý je predmetom tohto konania, prijať opatrenia na odstránenie segregácie na základnej škole, žalovanému 1./ uložiť povinnosť poskytnúť potrebnú súčinnosť žalovanému 2./, vrátane expertnej či

metodickej podpory, ako aj finančných a personálnych zdrojov, pri prijímaní opatrení na odstránenie segregácie na základnej škole.

2. Vychádzal zo žaloby žalobcu, v ktorej tvrdil, že je aktívne legitimovaným subjektom, je občianskym združením, ktorého cieľom a predmetom činnosti je aj ochrana pred diskrimináciou. Podľa neho súčasné vzdelávanie rómskych detí predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorým sú dotknuté práva väčšieho počtu osôb, konkrétne rómskych detí navštevujúcich základnú školu. Zároveň je podľa neho ohrozený verejný záujem spočívajúci v tom, aby žalovaní konali v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami. Tvrdil, že má právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie, keďže je právnickou osobou, ktorej cieľom a predmetom činnosti je ochrana pred diskrimináciou. Uviedol, že žalovaný 2./ je zriaďovateľom základnej školy, ktorá je geograficky umiestnená na pomedzí územia, ktoré v danej lokalite obývajú príslušníci majoritnej spoločnosti a územia, na ktorom sú koncentrovaní sociálne znevýhodnení príslušníci rómskej menšiny. Základnú školu v súčasnosti navštevujú výhradne rómski žiaci (cca 227 detí). Príslušníci majority, ktorí žijú v tejto lokalite, umiestnili svoje deti do ostatných vzdialených základných škôl v meste. Žalovaný 2./ podľa neho z dôvodu nedostatku kapacít zrealizoval prístavbu k existujúcej budove školy takzvaného modulového typu, výstavba je financovaná zo štátneho rozpočtu. Výstavbu predmetnej stavby namietali viacerí obyvatelia, keď poukazovali na skutočnosť, že sa vytvárajú podmienky na segregáciu a vytváranie geta pre obyvateľov rómskej etnickej príslušnosti. Namietali, že žalovaný 2./ disponuje dostatočným počtom miest na iných školách v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti a je teda v jeho možnostiach zabezpečiť rozmiestnenie detí do týchto škôl. Podľa názoru žalobcu súčasné vzdelávanie rómskych detí na základnej škole, ktorú navštevujú výlučne deti rómskeho etnického pôvodu, ako aj rozšírenie kapacít tejto školy výstavbou takzvanej modulovej školy, je v rozpore s medzinárodnými právnymi predpismi na ochranu ľudských práv, právom Európskej únie, vnútroštátnou antidiskriminačnou legislatívou a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Podľa žalobcu vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej základnej škole a jeho šírenie predstavuje diskrimináciu vo forme segregácie, ktorá je zakázaná, neprijatie účinných opatrení štátnymi orgánmi na odstránenie segregácie detí je podľa neho porušením Európskeho dohovoru na ochranu ľudských práv. Uviedol, že žalovaní majú podľa neho povinnosť prijímať opatrenia vedúce ku predchádzaniu všetkých foriem diskriminácie a v prípade existencie diskriminácie sú povinní prijať opatrenia k jej odstráneniu.

3. Ako dôkazy žalobca označil zoznam žiakov základnej školy, stavebné povolenie, dohodu o vzájomnej spolupráci zo dňa 14.03.2014, listy adresované ministrovi školstva zo dňa 27.03.2014, zo dňa 23.06.2014, zo dňa 06.10.2014, zo dňa 05.11.2014.

4. Uznesením zo dňa 10.11.2015 súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby. Žalobca žiadal, aby súd vyslovil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania vzdelávaním rómskych detí v etnicky homogénnej škole a tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí, ktoré sú vzdelávané v tejto základnej škole na základe ich etnického pôvodu. Ďalej sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovaným povinnosť do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia splniť desegregačný plán vypracovaný v rámci tohto súdneho konania. Súd prvej inštancie zároveň rozhodol, že vo zvyšnej časti, ktorá presahuje tento petit, sa konanie zastavuje.

5. Rozhodnutím zo dňa 21.01.2016 súd prvej inštancie pripustil ďalšiu zmenu žaloby o určenie, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania vzdelávaním rómskych detí v

etnicky homogénnej škole a tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí, ktoré sú vzdelávané v základnej škole na základe ich etnického pôvodu. Zároveň žiadal, aby žalovaní boli povinní do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne vypracovať takzvaný desegregačný plán obsahujúci analýzu súčasného stavu vzdelávania detí v základnej škole a v ostatných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti žalovaného 2./, ako aj návrh účinných opatrení na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe ich etnického pôvodu v základnej škole, vrátane časového horizontu ich realizácie a preventívnych opatrení na zabránenie diskriminácie do budúcnosti. V neposlednom rade žiadal, aby žalovaní boli povinní od prvého dňa nasledujúceho školského roku po vypracovaní takzvaného desegregačného plánu plniť v ňom stanovené opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v základnej škole.

6. Na pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 06.10.2016 bola opäť pripustená zmena žaloby o určenie, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijali dostatočné preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí základnej školy na základe ich etnického pôvodu. V zmysle petitu žiadali uložiť žalovanému 1./ prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a žalovanému 2./ povinnosť do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne vypracovať takzvaný desegregačný plán obsahujúci analýzu súčasného stavu vzdelávania detí v základnej škole a v ostatných základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti žalovaného 2./, ako aj návrh účinných opatrení na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe etnického pôvodu v základnej škole, vrátane časového horizontu ich realizácie a preventívnych opatrení na zabránenie diskriminácie do budúcnosti. Žalovaný 1./ prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a žalovaný 2./ sú povinní do troch rokov od právoplatnosti tohto rozhodnutia splniť opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v základnej škole vyplývajúce z vypracovaného takzvaného desegregačného plánu.

7. Žalovaný 1./ žiadal konanie voči nemu zastaviť alebo žalobu v plnom rozsahu zamietnuť. Namietal, že nedošlo k jeho nezákonnému zásahu alebo k nesúladu s právnymi predpismi. Žalobcovi vytkol, že nešpecifikuje, aké konkrétne protiprávne konanie má na mysli. Žalobca podľa neho nenamietal nezákonnosť konkrétneho rozhodnutia alebo postupu orgánu verejnej správy. Tvrdil, že nie je pasívne legitimovaným účastníkom predmetného súdneho konania. Mal za to, že petit je neurčitý, jeho nepresnosť má za následok jeho nevykonateľnosť, keď žalobca neuvádza, akým spôsobom má žalovaný povinnosť splniť. Ďalej poukázal na to, že financovanie školy nie je porušením zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle antidiskriminačného zákona, že zákonní zástupcovia rómskych žiakov môžu sami rozhodnúť o tom, či ich deti budú navštevovať inú základnú školu, čo je právo, ktoré školský zákon priznáva všetkým zákonným zástupcom, bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť. Voľba školy najvhodnejšia pre dieťa by mala byť predovšetkým v záujme jeho rodiča a jej voľba nemôže byť presúvaná na obec, či dokonca na štát. Financovanie dopravy žiakov do základnej školy z prostriedkov štátneho rozpočtu je možné len v taxatívne vymedzených prípadoch, pričom podmienkou takéhoto financovania dopravy je, že obec nemá zriadenú základnú školu. Toto ustanovenie zákona sa vzťahuje na všetkých žiakov v Slovenskej republike, bez ohľadu na ich etnický pôvod. Mestská časť má zriadenú základnú školu, modulovaná škola je jej prístavbou. Prispôsobovanie školských obvodov výlučne kvôli rómskym deťom z titulu ich etnickej príslušnosti, za situácie, kedy zákon umožňuje dosiahnuť sledovaný cieľ iným spôsobom, by podľa neho zakladalo pozitívnu diskrimináciu v zmysle Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie. Namietal, že

v tomto prípade nejde o segregáciu, žalovaní sa nedopustili žiadneho protiprávneho konania, ktorým by vylúčili alebo oddelili rómske deti od ostatných detí na základe ich etnického pôvodu. Základná škola je určená pre všetky deti bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť a nachádza sa v časti obce, v ktorej žije jedna tretina nerómskej komunity, pričom obec počíta s výstavbou ďalších 200 rodinných domov. K odlivu detí z majority nedošlo v dôsledku konania žalovaných, ale v dôsledku slobodného rozhodnutia ich zákonných zástupcov, ktorí prihlásili svoje deti do iných škôl. Takéto rozhodnutie môže urobiť každý zákonný zástupca, bez ohľadu na etnický pôvod a bez ohľadu na dôvody, ktorého ho k tomu vedú. Za takéto rozhodnutie nemôže byť postihovaný ani zákonný zástupca, ani obec, a už vôbec nie štát. Výstavba predmetnej modulovej školy nie je a ani nemôže byť etnicky motivovaná, čo podľa žalovaného 1./ dokazuje aj plánovaná výstavba modulových škôl od roku 2015 aj v obciach, v ktorých nie je žiadne alebo nízke zastúpenie rómskeho etnika. O skutočnosti, že žalovaný venoval problému výstavby modulovej školy dostatočnú pozornosť, svedčia zápisy z výjazdových rokovaní, z ktorých vyplýva, že rozhodnutie postaviť modulovú školu bolo za daných okolností jediným a najlepším možným riešením zabezpečenia riadneho plnenia povinnej školskej dochádzky a sledoval oprávnený záujem, ktorým je odstránenie dvojzmennej prevádzky v škole a skvalitnenie učebného procesu. Podľa žalovaného 1./ subjektívny názor žalobcu, že došlo k diskriminácii, nie je dôvodom na prijatie záveru, že vo vzťahu k nemu mohlo dôjsť k diskriminačnému postupu. Mal za to, že žalobca musí tvrdiť, aj predložiť dôkazy, z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, musí preukázať, že pohnútkou diskriminačného konania je napríklad etnická príslušnosť, až následne sa presúva dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ktorá má právo preukazovať svoje tvrdenia, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania. Žalobca je povinný označiť, akým konkrétnym konaním žalovaného došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a preukázať príčinnú súvislosť medzi týmto konaním a porušením antidiskriminačného zákona. Žalovaný namietal aj zmenený petit, ktorý podľa neho nie je určitý, keď žalobca nešpecifikoval, čo by malo byť obsahom desegregačného plánu, pričom povinnosť formulovať plán nemôže presúvať na súd alebo na znalca. Vyslovil, že navrhované prijatie preventívnych opatrení by v praxi znamenalo prijatie nového zákona, pretože opatrenia, ktoré by žalovaný mohol podniknúť, možno len v rámci prijatej legislatívy. Aj po zmene petitu považoval jeho formuláciu za neurčitú, keďže z petitu nevyplýva, aké preventívne opatrenia by mal žalovaný prijať, žalobca nedefinoval, čo má na mysli pod pojmom desegregačný plán.

8. Žalovaný 2./ v rámci vyjadrenia k žalobe uviedol, že mesto postupovalo zákonným spôsobom pri zabezpečení výstavby základnej školy, bolo vydané riadne stavebné povolenie. Žalobca podal podnet na Okresnú prokuratúru v Starej Ľubovni, týkajúci sa stavebného povolenia, prokuratúra podnet odložila ako nedôvodný. Rovnaké stanovisko zaujala vo veci aj Krajská prokuratúra v Prešove. Okresný súd Stará Ľubovňa konal vo veci nariadenia predbežného opatrenia, pričom návrh zamietol, jeho rozhodnutie potvrdil aj Krajský súd v Prešove. Mesto Stará Ľubovňa sa otázkou prístavby školy zaoberalo niekoľko rokov, snažilo sa odstrániť dvojzmennú prevádzku a skvalitniť učebný proces. Problémom boli aj finančné zdroje na prístavbu, o túto situáciu sa zaujímal aj splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity a ponúkol riešenie, s tým, že vláda poskytne finančné zdroje na prístavbu školy a jej rozšírenie formou kontajnerového systému. Mestské zastupiteľstvo schválilo realizáciu výstavby. Skutočnosť, že školu navštevujú iba rómske deti, označil za dôsledok demografického vývoja, keď v tomto obvode sa rodí cca 45 až 50 detí ročne a z toho sú 2 - 3 deti nie je rómske. Žalovaný 2./ poukázal na to, že každý rodič má právo vybrať aj inú školu, čo rodičia detí navštevujúce základnú školu nevyužívajú, naopak bránia sa umiestneniu detí v iných školách. Z hľadiska bezpečnosti žiakov je podľa neho základná škola lepšia,

pretože najbližšia škola je vzdialená cca 2 kilometre od ich bydliska a deti musia niekoľkokrát prechádzať frekventovanými komunikáciami. Aj rodičia detí navštevujúcich základnú školu majú možnosť požiadať o plnenie povinnej školskej dochádzky ktorúkoľvek školu v meste, no keďže ide prevažne o rodiny zo sociálne znevýhodneného prostredia, dochádzanie do týchto škôl by pre nich znamenalo zvýšené finančné náklady, je preto pre nich lepšie mať školu v blízkosti obydlija. Na škole pôsobia dlhoroční a skúsení pedagógovia, ktorí majú záujem deťom pomôcť, podarilo sa výrazne zlepšiť školskú dochádzku, spolupráca s komunitárnym centrom a jednotný vplyv na výchovu umožňuje dosahovať lepšie výsledky. V prípade rozptýlenia detí na rôzne školy by takýto spôsob spolupráce bol veľmi obmedzený. Škola si môže vytvoriť vlastný vzdelávací program, učitelia musia používať iné metódy a formy práce, prispôbobe potrebám žiakov, učitelia musia poznať pravidlá života rodín a dobre rozumieť problémom sociálne slabých. Riešenie problému rozvozom žiakov do škôl v meste školskými autobusmi sa mu javí ako nereálny návrh, mesto nemá vo svojom rozpočte voľné finančné prostriedky, aby pokrylo náklady na rozvoz žiakov. Základnú školu navštevuje viac ako 230 detí, ktoré nie je možné kapacitne umiestniť v iných školách. Žalovaný 2./ uviedol, že vytvoril rovnaké podmienky pre všetky deti miestnej časti, za posledných 10 rokov sa v tejto miestnej časti narodilo 445 detí, pôrodnosť bola vysoká a preto sa mesto zaoberalo otázkou rozšírenia kapacity školy. Škola bola zriadená v roku 1996, fungovala v dvojzmennej prevádzke, kapacitne nevyhovovala a mesto plánuje v tejto časti výstavbu ďalších 200 rodinných domov. Žalovaný 2./ namietal, že žalobca nechráni a nedomáha sa na súde ochrany práv tých osôb, ktorých práva sú dotknuté. Osoby, ktorých práva chráni, nenavštevujú základnú školu a neumiestňujú svoje deti do tejto školy. Žalobca hovorí o porušení práv osôb, ktoré umiestňujú deti do základnej školy, avšak práve tieto osoby nesúhlasia s rozmiestnením svojich detí do iných škôl, títo rodičia chcú, aby ich deti navštevovali práve túto základnú školu, nakoľko je to pre nich finančne vyhovujúce. Pre deti a rodičov je najlepšie možné riešenie umiestniť deti do základnej školy, ktorá je od ich bydliska vzdialená 400 metrov. Tvrdil, že žalobca odopiera rodičom detí ich zákonné právo, keď rodič môže umiestniť svoje dieťa do ktorejkoľvek základnej školy. Ak po skončení základnej školy majú žiaci záujem aj o ďalšie vzdelávanie na odbornej škole, je to možné, v školskom roku 2014/2015 z celkového počtu 14 žiakov, ktorí ukončili základné vzdelanie, všetci si podali prihlášku na ďalšie štúdium, na ktoré boli prijatí.

9. Žalobca v reakcii uviedol, že všetky fyzické a právnické osoby a aj štát musí niesť zodpovednosť za porušenie zákazu diskriminácie. Poukázal na zákon o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, na základe ktorého ústredným orgánom štátnej správy pre základné školy je práve žalovaný. Ďalej uviedol, že podľa jeho názoru je petit dostatočne určitý, rovnaký pojem používa aj antidiskriminačný zákon, povinnosť prijímať opatrenia na ochranu pred diskrimináciou je možné považovať za preventívnu zložku povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania rovnocennú k povinnosti dodržiavať zákaz diskriminácie. Mal za to, že dôkazné bremeno uniesol. Žalovaný podľa neho neuviedli ani jedno opatrenie, ktoré prijali vo vzťahu k ochrane pred diskrimináciou v prejednávanej veci, pretože ak týmto opatrením malo byť rozšírenie kapacity školy realizovanou prístavbou prostredníctvom modulovej budovy, žalobca má za to, že uvedené malo následok skôr opačný, konzervovať už existujúci protiprávny stav, keďže školu naďalej navštevujú takmer výlučne rómske deti. Žalobca sa domnieva, že označil skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania zo strany žalovaných došlo. Nenesie dôkazné bremeno, čo sa týka rasového motívu konania žalovaných, je na nich, aby v konaní vyvrátili jeho tvrdenia a preukázali, že vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole nie je porušením zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca ďalej upriamil pozornosť na to, že žalovaný sám tvrdil, že školu navštevujú iba rómske deti, čo samo o sebe

predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole vždy predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na to, z akých príčin k nemu došlo. Žalobca poukázal aj na návštevu komisára rady Európy pre ľudské práva, ktorý kritizoval segregáciu rómskych detí v etnicky homogénnych školách a vyjadril sa, že Slovensko musí podniknúť rezolútny krok k zníženiu segregácie rómskych detí v školách, ktoré sú často umiestnené v blízkosti rómskych osád, že segregované prostredie odopiera rómskym a nerómskym deťom možnosť interakcie medzi sebou a posilňuje hlboko zakorenený anti-ciganizmus.

10. Krajský súd v Prešove rozhodnutím č.k.12Co/30/2015-49 zo dňa 3. marca 2015 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa č.k. 2C/292/2014-36 zo dňa 12.01.2015, ktorým zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal uloženia povinnosti dočasne sa zdržať výstavby prístavby školy. V odôvodnení uviedol, že nie je možné konštatovať, že samotná výstavba dostavby školy je diskriminačným konaním, keď zistený skutkový stav skôr svedčí o tom, že už došlo k segregácii, odchodom detí majority do iných škôl a samotná prístavba neznamená vytvorenie novej segregácie, ale sleduje iný cieľ, a to skvalitnenie výučby. Nová škola má vytvoriť lepšie podmienky výučby v mestskej časti Podsadek. Podľa tohto súdu nie je možné konštatovať, že by táto stavba slúžila výlučne potrebám rómskeho etnika. Stavba školy len z hľadiska technického nepredstavuje prejavy segregácie, či nepriamu diskrimináciu, je len reakciou na potreby skvalitnenia výučby v pôvodnej základnej škole, ktorá už kapacitne nestačí na súčasný stav školopovinných detí.

11. Krajská prokuratúra Prešov listom zo dňa 01.12.2014 oznámila žalobcovi, že jeho podanie týkajúce sa výstavby modulovej školy odkladá bez prijatia niektorého z prokurátorských opatrení. Aj Krajská prokuratúra v Starej Ľubovni listom zo dňa 21.11.2014 žalobcovi oznámila, že neboli zistené nedostatky v postupe ani rozhodovaní stavebného úradu, na ktoré by mala prokuratúra reagovať v rámci dozoru podaním opatrenia. Jeho podnet odložila ako nedôvodný.

12. Súd prvej inštancie vychádzal aj z obsahu výpovede svedka Stanislava Reľovského, jedného z členov petičného výboru proti výstavbe školy, podľa ktorého chceli, aby žiaci 2. stupňa chodili školským autobusom do škôl v meste, ktoré ešte neboli naplnené. Podľa jeho názoru postavením kontajnerovej školy sa nedosiahne integrácia Rómov, situácia sa dala riešiť aj inak. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že svedkyňa Dr. Alica Petrasová uviedla, že bola oslovená žalobcom, aby sa vyjadrila k problematike inkluzívneho vzdelávania a segregácie rómskych žiakov, pretože sa tomu profesne venuje. Svedkyňa uviedla, že situáciu konkrétnej základnej školy nepozná, nezisťovala si informácie o tejto škole a môže sa teoreticky vyjadriť k možným následkom segregácie na výchovu a vzdelávanie žiaka. Keďže svedkyňa nemohla poskytnúť žiadne informácie o konkrétnej základnej škole, ktorá je predmetom tohto sporu, súd prvej inštancie návrh na doplnenie dokazovania jej výsluchom zamietol.

13. Vyššie ustálený skutkový stav súd prvej inštancie právne posúdil podľa ust. §2 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“), §2a ods. 1,2 a 11 písm. b) antidiskriminačného zákona, §9 ods. 1,2,3 antidiskriminačného zákona, § 9a uvedeného zákona, §11 ods. 1 a 2 uvedeného zákona a §20 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“).

14. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, majúc za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a v spore neoznačil také skutočnosti, z ktorých by bolo možné dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Vyjadril názor, že žalobca musí prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo ku diskriminácii, teda žalobca musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy, z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 16/09 zo dňa 30.04.2009). Nestotožnil sa s názorom žalobcu, že vzdelávanie detí v etnicky homogénnej škole, bez ďalšieho, predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Vyhodnotil, že žalobca nepreukázal, že by žalovaní znevýhodňovali alebo by mohli znevýhodňovať rómskych žiakov v porovnaní s nerómskymi. Právne posúdil, že rozdielne zaobchádzanie je vtedy diskriminačné, keď nemá objektívne a rozumné zdôvodnenie, keď nesleduje legitímny cieľ a ak tam nie je odôvodnený pomer proporcionality medzi použitým prostriedkom a účelom, ktorý sa má realizovať. Zaujal názor, že rozšírením kapacít základnej školy žalovaný 2./ neuplatnil iný prístup voči rómskym žiakom, ako voči nerómskym, ani rozdielne zaobchádzanie, keďže žalovaný 2./ ako zriaďovateľ školy svojím konaním rozšíril kapacity školy tam, kde si to situácia vyžadovala, kde pribudli narodené deti, pričom týmto konaním neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania žiakov z dôvodu ich rómskej príslušnosti.

15. Pripomenul, že žalovaný 2./ argumentoval aj tým, že mu bola dňa 27.01.2016 doručená petícia, ktorú podpísaní obyvatelia miestnej časti tvrdiac, že chcú, aby ich deti plnili povinnú školskú dochádzku v základnej škole a nesúhlasia s ich rozmiestnením do iných mestských škôl. Túto petíciu podpísalo 128 rodičov a zákonných zástupcov detí navštevujúcich základnú školu, petícia bola doručená v písomnej forme, obsahovala hárky s podpismi. Usúdil, že petíciu podpísalo cca 90 % rodičov detí navštevujúcich základnú školu. Mal za legitímne položiť otázku, koho záujmy zastupuje žalobca? Práva akých rómskych detí zastupuje? Mal za to, že žalobca, hoci tvrdil, že zastupuje v konaní práva rómskych detí, v spore však ničím nepreukázal, že by zákonným zástupcom rómskych detí prekážalo rozšírenie kapacity školy, či inak činnosť spojená s prevádzkou predmetnej základnej školy alebo v širšom rozsahu akékoľvek konanie žalovaných. V spore mal za preukázané, že práve demografický vývoj v tejto lokalite bol podstatnou, určujúcou okolnosťou, ktorá zmenila zloženie žiakov školy. Nepovažoval za preukázané, že by to bolo konaním žalovaných. Predmetná škola bola postavená dávnejšie a keďže v tejto lokalite sa v posledných rokoch rodia prevažne rómske deti, sú to práve rómske deti, ktoré spádovú školu aj navštevujú. Z citovaného ustanovenia školského zákona jednoznačne vyvodil, že zákonný zástupca dieťaťa môže umiestniť dieťa do ktorejkoľvek školy, ktorú si zvolí, je to jeho právo. Vzhľadom na demografický vývoj v tejto lokalite považoval za prirodzené, že základnú školu navštevujú práve rómske deti.

16. Dospel k záveru, že o segregácii ako o neoprávnenom vylučovaní, alebo oddeľovaní jednej skupiny obyvateľov od druhej v prípade základnej školy nemožno hovoriť. V konaní nemal za preukázané také konanie žalovaných, ktoré by sa dalo subsumovať pod pojem segregácia, či diskriminácia, keď spôsob výučby na základnej škole nikoho nesegreguje, ani neoddeľuje, základná škola vykonáva vzdelávaciu činnosť, ktorá je podmienená zložením obyvateľstva v tejto mestskej časti, keďže pôrodnosť rómskych obyvateľov je mnohonásobne vyššia, považoval za pochopiteľné, že sú to práve rómske deti, ktoré školu navštevujú. Žalovaný 2./ argumentoval aj štatistikou krajského školského úradu v Prešove, z ktorej je zjavné, že polovicu základných škôl v prešovskom kraji navštevujú len nerómski žiaci, čo by znamenalo, že sú to etnicky homogénne školy a triedy, čo však nemá vplyv na ich kvalitu a rovnaký prístup ku vzdelaniu. Vyslovil, že žalobca nepreukázal, že

žalovaní svojím konaním spôsobili, že s rómskymi žiakmi sa zachádza menej priaznivo ako s nerómskymi žiakmi v podobnej situácii. Zohľadnil, že rozhodnutie rozšíriť kapacity školy vyplynulo z potrieb a vôle rodičov, pričom školské obvody sú navrhované tak, aby rovnako rómski aj nerómski žiaci podľa svojho bydliska mali čo najbližšie do spádovej školy, pričom školu si môžu podľa školského zákona sami vybrať. Pripomenul, že podľa ustanovenia §144 ods. 5 školského zákona má zákonný zástupca právo vybrať pre svoje dieťa školu alebo školské zariadenie, ktoré poskytuje výchovu a vzdelávanie podľa tohto zákona, zodpovedajúce schopnostiam, zdravotnému stavu, záujmom a záľubám dieťaťa, jeho vierovyznaniu, svetonázoru, národnosti a etnickej príslušnosti; právo na slobodnú voľbu školy alebo školského zariadenia možno uplatňovať v súlade s možnosťami výchovno-vzdelávacej sústavy. Z tohto ustanovenia školského zákona vyvodil, že zákonný zástupca má právo vybrať pre svoje dieťa školu aj na základe etnickej príslušnosti, keď toto právo má rovnako rómsky, ale aj nerómsky zákonný zástupca. V konaní nemal za preukázané, že by žalovaní svojím konaním neoprávnene, respektíve nútene vylučovali alebo oddeľovali jednu skupinu žiakov od druhej, nemal za preukázané, že by škola rozdeľovala prijímanie žiakov jednej skupiny od druhej. Konštatoval, že žalobca nepredložil žiadny dôkaz o tom, že by dieťa rómskeho rodiča odmietli prijať na hociktorú inú základnú školu a naopak, že by dieťa nerómskeho rodiča odmietli prijať na danú základnú školu, čo by mohol považovať za skutočnosť, z ktorej by bolo možné dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

17. Žalobca tvrdil, že žalovaní porušili zásadu rovnakého zaobchádzania vzdelávaním rómskych detí v etnicky homogénnej školám tým, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí. K tomuto tvrdeniu žalobcu argumentoval, že neuviedol však, aké preventívne opatrenia by mali žalovaní prijať a neurobili tak. Samotný fakt, že školu v súčasnosti navštevujú výlučne žiaci rómskej etnickej príslušnosti, nevyhodnotil tak, že dochádza ku diskriminácii. Zohľadnil, že zákonní zástupcovia žiakov majú možnosť zvoliť školu pre svoje deti, keď žalobca podľa súdu prvej inštancie nepreukázal, že by im žalovaní túto možnosť odopreli, rovnako nepreukázal, že bol odopretý prístup ku vzdelaniu na základnej škole deťom z majority. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že vzdelávaním rómskych žiakov v základnej škole nedochádza k segregácii v zmysle antidiskriminačného zákona, nakoľko žiaci sa v uvedenej škole vzdelávajú z dôvodu ich trvalého pobytu v danom školskom obvode a nie z dôvodu ich etnickej príslušnosti. Rozhodnutie ponechať deti v tejto škole považoval za rozhodnutie ich zákonných zástupcov v zmysle platnej legislatívy. Právne posúdil, že žalobca v konaní neuviedol žiaden dôkaz, ktorým by preukázal, že sa so žiakmi na základnej škole zaobchádza menej priaznivo ako so žiakmi na iných školách, že žiaci sú znevýhodňovaní. Označil za logický argument žalovaného 1./, že ak by samotná skutočnosť, že v základnej škole sú vzdelávaní žiaci prevažne rómskeho etnika, znamenala diskrimináciu, potom by diskrimináciou bolo aj vzdelávanie žiakov prevažne maďarskej národnosti na školách na južnom Slovensku, či vzdelávanie žiakov prevažne rusínskej národnosti na školách na východnom Slovensku. Ani konanie žalovaného 2./ nepovažoval za diskriminačné, keď výstavbou modulovej školy, respektíve prístavbou existujúcej školy, bolo podľa súdu prvej inštancie riešenie potreby, ktorá vyplynula z demografického vývoja v danej lokalite, pričom žalovaný ju postavil ako zriaďovateľ školy v súlade so svojimi povinnosťami. Zaujal názor, že nenapĺňa znaky diskriminácie. Vzal na zreteľ, že súd už v inom konaní konštatoval, že samotná výstavba modulovej školy nemôže zakladať segregáciu na etnickom princípe, nakoľko ide o školu určenú pre všetkých žiakov bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť, školu môžu navštevovať aj žiaci z majority a zároveň rómski žiaci môžu navštevovať aj iné školy, ak sa tak rozhodnú ich zákonní zástupcovia. Vyslovil, že žalobca v spore nepreukázal, že vzdelávanie rómskych žiakov v tejto škole sa uskutočňuje z dôvodu ich príslušnosti k

rómskemu etniku. Výstavba školy bola objektívne odôvodnená sledovaním oprávneného záujmu a tým bolo zabezpečenie vhodných podmienok pre vzdelávanie žiakov, nakoľko základná škola kapacitne nepostačovala pokryť množstvo žiakov. Podľa súdu prvej inštancie žalobca v žalobe nedefinoval, aké preventívne opatrenia by mal žalovaný na odstránenie diskriminácie urobiť, možno aj preto, že žiadne preventívne opatrenia, ktoré by mohli v zmysle zákona patriť do kompetencie žalovaných, nie sú spôsobilé ovplyvniť etnické zloženie obyvateľov danej lokality a tým aj žiakov príslušnej školy, a to už vyššie spomínaného dôvodu, že zákonní zástupcovia žiakov majú možnosť slobodného výberu školy pre svoje deti v priebehu plnenia povinnej školskej dochádzky, preto etnickú rôznorodosť školy nemožno garantovať ani ovplyvniť direktívnym zásahom štátu.

18. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle zásady úspešnosti v konaní podľa ust. §255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru je úspechu vo veci.

19. Proti tomuto rozsudku podal riadne a včas prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie žalobca a žiadal ho zmeniť a jeho žalobe vyhovieť, resp. zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Mal za to, že mu súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv s následkom porušenia práva na spravodlivý proces, konanie má podľa neho inú vadu s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, dospel podľa neho k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia označil za nepreskúmateľné pokiaľ ide o ním vznesené základné námietky v rámci procesného útoku, a to pokiaľ ide o právomoc súdu prvej inštancie, pasívnu legitímáciu žalovaných, možnosť konania Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR za SR v danej veci, s ktorými sa súd prvej inštancie nevysporiadal. Vytkol súdu prvej inštancie, že nevykonal ním navrhnutý dôkaz - výsluch svedkyne Doc. PaDr. Alice Petrasovej, PhD., ktorá sa mohla vyjadriť k procesu vzdelávania rómskych detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a mohla ozrejmiť rozdielnosti v procese vzdelávania rómskych detí oproti vzdelávaniu zmiešaných kolektívov. Napriek tomu, že svedkyňa nie sú známe pomery na relevantnej škole, mohla sa podľa neho k téme vyjadriť všeobecne. Namietal spôsob hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie, ktoré nesmie byť ľubovoľné. Pri hodnotení dôkazov podľa neho súd prvej inštancie neprejavil objektívny postup, nevyužil všetky dostupné zdroje získavania informácií pre zistenie skutkového základu veci a výsledky dokazovania nevyhodnotil starostlivo. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia podľa neho nespĺňa náležitosti v zmysle ust. §220 CSP. Poukázal na špecifikum rozloženia dôkazného bremena podľa nálezu ÚS SR sp. zn. III.ÚS 90/2015, podľa ktorého v antidiskriminačných sporoch žalobcu zaťažuje len oznámenie skutočností, z ktorých možno na porušenie zásady rovnakého zaobchádzania usudzovať. I podľa III.ÚS880/2015 Ústavného súdu Českej republiky sa dôkazná povinnosť prenáša v antidiskriminačných sporoch na žalovaného, čo súd prvej inštancie podľa neho ignoroval, hoci vyššie uvedené podporuje aj judikatúra ESĽP, podľa ktorej segregované vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole samo o sebe na prvý pohľad predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Vytkol preto súdu prvej inštancie, že od neho požadoval unesenie dôkazného bremena o porušení zásady rovnakého zaobchádzania, čo splnil preukázaním skutočností, že relevantnú školu navštevujú výlučne žiaci rómskeho etnika, čo žalovaní v konaní ani nerozporovali. Rovnako súdu prvej inštancie vytkol, že požadoval preukázanie horšieho zaobchádzania s týmito rómskymi žiakmi v škole oproti iným školám, keď mal za to, že nebol povinný produkovať dôkazy v celej obsahovej náplni tohto pojmu. Poukázal na inštitút tzv. kvalifikovanej údajnej diskriminácie, v zmysle ust. §11 ods. 2 antidiskriminačného zákona,

podľa ktorého stačí len poukázanie na skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že pohnútkou diskriminačného konania je napr. rasa alebo etnický pôvod (IV.=US16/09, III.ÍUS 90/2015). Podľa neho nie je splniteľné preukázať, že diskriminácia bola realizovaná z dôvodu rasového pôvodu (nález ÚS ČR Pl.ÚS 37/04). Dal do pozornosti, že nežiaduce rozhodovanie slovenských súdov vytykajú aj výbory OSN. Mal za alarmujúce, že súd prvej inštancie neakceptoval presun dôkazného bremena na žalovaných. Interpretáciu právnych noriem súdom prvej inštancie považoval za nesprávnu a ústavne nekonformnú. Vytkol súdu prvej inštancie, že sa nedostatočne vysporiadal s odbornými posudkami Prof. PhDr. Jany Plichtovej a Doc. PaedDr. Alice Petrasovej o tom, že v etnicky homogénnych triedach dochádza k porušovaniu zásady rovnakého zaobchádzania. Namietal, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s ustálenou rozhodovaciu praxou a s vykonanými dôkazmi, nevysporiadal sa s dopadom segregovaného vzdelávania na etnickom základe na jednotlivcov a spoločnosť, ignoroval fakt, že segregované vzdelávanie samo o sebe predstavuje nerovné zaobchádzanie. Mal za naplnenú skutkovú podstatu ust. §11 ods. 2 antidiskriminačného zákona. Hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie označil za neprípustne selektívne. Vyjadril názor, že súd prvej inštancie sa miesto právne významných skutočností zaoberal skutočnosťami právne bezvýznamnými. Mal za irelevantné tvrdenia o demografickom vývoji v regióne, o vysokej pôrodnosti rómskych obyvateľov, odliv detí z majority do iných škôl na základe slobodného výberu školy, či zdanlivo slobodnú voľbu rómskeho rodiča o škole pre svoje dieťa. Považoval za objektívne nemožné splnenie svojej dôkaznej povinnosti. Aj z hľadiska kvality odôvodnenia mal napadnutý rozsudok za neakceptovateľný. Vytkol mu nesprávnu interpretáciu zákona pokiaľ ide o priamu a nepriamu diskrimináciu, ktoré pojmy súd prvej inštancie podľa neho bezdôvodne spája a zamieňa si ich. Vzdelávanie výlučne rómskych detí v etnicky homogénnej škole a prístavba tzv. modulovej školy je podľa neho priamou diskrimináciou. Ak súd prvej inštancie uviedol, že rozdielne zaobchádzanie je diskriminačné len vtedy, ak nemá objektívne a rozumné zdôvodnenie, ide podľa neho o situáciu nepriamej diskriminácie, keď však v danom prípade malo ísť o diskrimináciu priamu, ktorou je segregácia. Dodal, že súd prvej inštancie sa odklonil od rozhodovacej praxe súdov (ESLP, súdy SR) a dôvod odklonu nevysvetlil. Pripomenul, že Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 12Co30/2015 v uznesení zo dňa 3.3.2015 konštatoval, že v danej veci už k segregácii došlo odchodom majoritných detí do iných škôl, hoci podľa neho neboli naplnené znaky diskriminácie, avšak do budúca pri obsadzovaní školy výlučne rómskymi žiakmi môže ísť o diskriminačné konanie. Do pozornosti dal podľa neho ďalekosiahle negatívne dôsledky napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a zlyhávanie zodpovedných štátnych inštitúcií a samospráv v oblasti inklúzie znevýhodnených príslušníkov rómskej menšiny. Namietal tiež správnosť rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania, keď v rámci záverečnej reči žiadal rozhodnúť podľa ust. §257 CSP, pričom však súd prvej inštancie nevyhovenie tejto požiadavke neodôvodnil.

20. Žalovaný 1./ vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu doručenom súdu prvej inštancie dňa 21.02.2017 vyjadril názor, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie netrpí žiadnou z vytykaných väd, keď i v zmysle ustálenej ústavnej judikatúry právo na prístup k súdu a spravodlivú súdnu ochranu nepredstavuje garanciu na súdne rozhodnutie v zmysle predstáv žalobcu. Mal za to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá podmienkam ustanovenia §220 ods. 2 CSP. Pokiaľ ide o námietky týkajúce sa právomoci súdu, pasívnej legitímácie žalovaných a zastúpenia žalovaného 1./ namietal, že išlo o jeho procesné námietky, preto ich nemôže namietať žalobca, keďže nevysporiadanie sa s nimi nemôže mať dosah na práva žalobcu. Vo vzťahu k námietke o nevykonaní dôkazu výsluchom navrhutej svedkyne Doc. PaedDr. Alice Petrasovej, PhD., pripomenul, že podľa nej samej nemohla poskytnúť súdu prvej inštancie v konaní žiadne informácie o relevantnej škole,

nakoľko nimi nedisponovala. Dôvod nevykonaného dokazovania bol vysvetlený v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Poukázal na odborné vyjadrenie navrhutej svedkyne založené do spisu. Namietal, že vykonaním navrhnutého dôkazu by súd prvej inštancie nezískal skutočnosti o základnej škole v Podsadku. Uviedol, že v zmysle rozhodovacej praxe sa za diskriminácie nepovažuje bez ďalšieho prevažné zastúpenie jedného etnika na určitej škole, keď naopak ust. §144 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. existenciu etnicky jednoliatej školy implicitne pripúšťa. Uvedenému už vôbec podľa neho neodporuje postavenie modulovej prístavby k existujúcej škole. Vyjadril názor, že v sporovom konaní nebol povinný preukazovať, že na relevantnej škole nedochádza k diskriminácii, keď napriek tomu túto skutočnosť v konaní pred súdom prvej inštancie preukázal petíciou zákonných zástupcov detí školu navštevujúcich, správou o výchovno - vzdelávacej činnosti školy, vyhodnotením prijímacích skúšok, fotodokumentáciou modulovej školy, zoznamom detí s trvalým bydliskom v Podsadku, všeobecne záväzným nariadením o určení školských obvodov, zoznamom detí s trvalým bydliskom v určených obvodoch, štatistikou narodení v Podsadku, Referenciami o preventívnych opatreniach proti diskriminácii, záznamom z výjazdových rokovaní a pod, ktoré dôkazy podľa neho súd prvej inštancie starostlivo vyhodnotil. Mal za to, že súd prvej inštancie nepripustil, že konaním žalovaných dochádza k akejkoľvek diskriminácii, či už priamej alebo nepriamej. Konanie žalovaných nezhodnotil ani ako segregáciu. Vo vzťahu k obrátenej dôkaznej povinnosti v konaní podľa antidiskriminačného zákona poukázal na ust. §11 ods. 2, podľa ktorého k tomuto dochádza až za situácie, že žalobca oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať na porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Najskôr teda musí uniesť dôkazné bremeno žalobca. Za takúto skutočnosť žalobca označil to, že školu navštevujú výlučne deti rómskeho etnika, nepreukázal však, že by s deťmi bolo zaobchádzané inak ako s deťmi nerómskymi na iných školách. Diskriminačné konanie nevnímajú ani deti a ani ich zákonní zástupcovia. Navštevovanie školy len jedným etnikom nie je diskriminačné aj so zreteľom na ust. §144 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z., podľa ktorého o výbere školy pre dieťa rozhoduje jeho zákonný zástupca okrem iného aj podľa jeho etnickej príslušnosti. Dal do pozornosti existenciu škôl maďarských, náboženských, čo sa nepovažuje už na prvý pohľad bez ďalšieho za diskriminačné. Vychádzajúc z ust. §9 a antidiskriminačného zákona uviedol, že relevantnú školu navštevujú výlučne rómske deti preto, že je to ich spádová škola a že si túto školu pre svoje deti vybrali ich zákonní zástupcovia v súlade so zákonom a sú s ňou spokojní. Práve vyhovením žalobe by podľa jeho názoru mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy a slobody zákonných zástupcov žiakov a rovnako aj vážne ohrozený verejný záujem vyjadrený v petícii zákonných zástupcov. Uviedol, že Rómovia v Podsadku sú plnoprávni občania Slovenskej republiky, pričom o prebiehajúcom súdnom konaní možno ani nevedia. Napadnutý rozsudok žiadal ako vecne správny potvrdiť.

21. Žalovaný 2./ sa k podanému odvolaniu žalobcu vyjadril písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 18.02.2017 a stotožnil sa s jeho právnymi závermi. Súd prvej inštancie podľa neho správne vyhodnotil vykonané dokazovanie. Napadnutý rozsudok žiadal potvrdiť.

22. Žalobca v rámci svojej odvolacej repliky realizovanej prostredníctvom svojej právnej zástupkyne písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 10.05.2017 zotrval na svojich právnych argumentoch a odvolacích dôvodoch. Namietal, že súd prvej inštancie k hodnoteniu dokazovania pristupoval selektívne a nebral do úvahy všetky zistené skutočnosti. Zopakoval svoje námietky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku. Mal za to, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, ak nepripustil dokazovanie výsluchom svedkyne Doc. Petrasovej, keď jej všeobecné poznatky o etnicky homogénnych školách by

bolo možné zohľadniť aj v preskúvanom konaní. Zopakoval, že súd prvej inštancie ignoroval rozhodovaciu prax o presune dôkaznej povinnosti na žalovaného v antidiskriminačných sporoch. Podľa neho už v samotnej žalobe uviedol, že v škole v Podsadku sa s deťmi zaobchádza diskriminovane, preto sa dôkazná povinnosť preniesla na žalovaných. Súdu prvej inštancie vysvetľoval, v čom spočíva porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v danom spore, keď súd prvej inštancie podľa neho nad rámec požadoval preukázanie skutočnosti, že bolo nerómskemu dieťaťu zakázané navštevovať danú školu a naopak rómskemu dieťaťu inú školu. Tvrdil, že zákonný zástupca dieťaťa nemôže svojou voľbou školy porušiť právo dieťaťa na jeho prístup k medzinárodnými dohovormi garantovanému právu na rovný prístup k vzdelaniu. Demografické dôvody vzniknutej segregácie označil za irelevantné.

23. Ďalšie písomné podania strany sporu v rámci odvolacieho konania nepodali.

24. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§34 CSP) prejednal vec podľa §378 ods. 1, §379 a §380 ods. 1 CSP bez pojednávania s poukazom na ust. §385 ods. 1 CSP a postupom podľa §219 ods. 3 v spojení s §378 ods. 1 CSP. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie nie je dôvodné. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie správnym smerom a v rozsahu potrebnom pre posúdenie opodstatnenosti žaloby a výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil. Svoje skutkové a právne závery v napadnutom rozhodnutí aj náležite a dostatočne odôvodnil (§220 ods. 2 CSP). Odvolací súd sa s jeho právnym záverom o nedôvodnosti žalobou uplatneného antidiskriminačného nároku žalobcu stotožňuje a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§387 ods. 2 CSP). V odvolaní uvádzané argumenty nie sú spôsobilé privodiť iný než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver o nedôvodnosti žaloby.

25. Ako správne právne argumentoval súd prvej inštancie, každé sporové konanie, a teda aj konanie podľa tzv. antidiskriminačného zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je ovládané zásadou prejednacou, spočívajúcou v tom, že tvrdenie skutočností a navrhovanie dôkazov k nim je zásadne vecou strán sporu konania. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov teda leží zásadne na nich a ukladá im povinnosť označiť dôkazy k preukázaniu tvrdenia. Strana sporu má teda povinnosť tvrdenia a povinnosť unesenia dôkazného bremena. K splneniu tejto povinnosti je zaviazaná každá strana sporu, pričom rozsah a konkrétnu podobu dôkazného bremena určuje hmotnoprávna norma, ktorá má byť na daný spor aplikovaná. Dôkazné bremeno ohľadom všetkých tvrdení, ktorými odôvodňuje svoj nárok, má vo všeobecnosti žalobca, avšak dôkaznú povinnosť má i žalovaný, pokiaľ ide o tvrdenia opačného obsahu a významu a jeho dôkazná povinnosť sa odvíja od úrovne splnenia dôkaznej povinnosti žalobcom. Zároveň môže byť dôkazná povinnosť na jeho stranu prenesená priamo hmotnoprávnym predpisom na vec aplikovateľným, a to v rozsahu ním určenom. V danom prípade nárok žalobou uplatnený súd prvej inštancie správne subsumoval pod uvedený antidiskriminačný zákon č. 365/2004 Z. z., ktorý vo svojom ustanovení §11 ods. 2 kladie povinnosti žalobcovi v rozsahu označenia osoby, ktorá mala podľa neho porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania, keď v danom prípade žalobca označil žalovaných 1./ a 2./. Dôkazná povinnosť je podľa tohto ustanovenia naďalej na strane žalobcu až do situácie, ak oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, v ktorom momente sa dôkazné bremeno prenáša na žalovaného, ktorý je v záujme úspechu v konaní v tomto štádiu vývinu skutkových tvrdení žalobcu povinný preukázať, že zásadu rovnakého zaobchádzania neporušil. Prioritnú povinnosť unesenia bremena tvrdenia má teda naďalej žalobca. Žalobca v

danom sporovom konaní tvrdil a teda za skutočnosti, z ktorých malo byť dôvodom usudzovať na porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania, oznámil to, že relevantnú Základnú Školu Podsadek v Starej Ľubovni navštevujú výlučne deti rómskeho pôvodu. Uvedenú skutočnosť označil za segregáciu, ktorá podľa súdnej judikatúry súdov SR a aj podľa komunitárneho práva je považovaná za diskrimináciu. Iné skutočnosti, z ktorých by sa na porušenie zásady rovnakého zaobchádzania malo dôvodne usudzovať, neoznámil.

26. Podľa odbornej literatúry i wikipédie sa v sociológii a v politike segregáciou rozumie cieľené oddelovanie ľudí či skupín ľudí podľa určitých sociálnych znakov (napr. podľa náboženstva, rasy, etnicity, sociálnej vrstvy, sexuálnej orientácie) s cieľom zamedziť vzájomným kontaktom medzi takto oddelenými ľuďmi / skupinami ľudí. Ide teda o kumuláciu dvoch faktorov, a to oddelovanie ľudí, resp. skupín ľudí, čo v danom prípade naplnené bolo, keďže do základnej školy v Podsadku chodia výlučne rómske deti, avšak žalobcom nebolo preukázané naplnenie druhej podmienky pre účely naplnenia pojmu segregácie, a to, že cieľom oddelovania je zamedzenie vzájomným kontaktom medzi oddelenými ľuďmi alebo skupinami ľudí. V konaní bolo jednoznačne zistené, že k situácii, že relevantnú základnú školu navštevujú výlučne rómske deti, došlo na základe demografického vývinu, so súhlasom a na žiadosť zákonných zástupcov detí školu navštevujúcich, bez úmyslu označených žalovaných dosiahnutia cieľa podmieňujúceho naplnenie predpokladov pre posúdenie vzniknutej situácie ako segregácie. Iné konanie žalovaných žalobca za antidiskriminačné neoznámil, z uvedených dôvodov preto neprešla na žalovaných povinnosť unesenia dôkazného bremena o tom, že ich konaním k diskriminácii nedochádza.

27. Podľa §132 OSP ako procesnej normy platnej a účinnej do 30.6.2016, t. j. aj v určitom čase prvoinštančného konania, ktoré vydaniu napadnutého rozsudku predchádzalo, dôkazy súd hodnotil podľa svojej úvahy každý dôkaz jednotlivo a všetky v ich vzájomnej súvislosti., pritom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci. S uvedeným ustanovením korešponduje i aktuálne znenie ust. §191 ods. 1 CSP o voľnom hodnotení dôkazov, ktoré nadobudlo platnosť a účinnosť pred vydaním napadnutého rozsudku, keď v zmysle ust. §191 ods. 2 CSP vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

28. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Hodnotenie dôkazov môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Medzi skutočnosťami, ktoré boli tvrdené a boli predmetom dokazovania, sudca rozlišuje tie, ktoré sú pre spor rozhodné. Zákon nepredpisuje pravidlá, z ktorých by malo vychádzať hodnotenie jednotlivých dôkazov a ich hodnotenie vo vzájomnej súvislosti. Hodnotenie dôkazov je zložitý myšlienkový proces, ktorého podstatou sú čiastkové i komplexné závery sudcu o výsledkoch vykonaného dokazovania.

29. Základom hodnotiaceho princípu súdu by okrem ľudských a odborných skúseností mali byť pravidlá logického myslenia, ktoré tradičná logika formuluje do základných logických zásad. Vierohodnosť určitého poznatku získaného vykonaním konkrétneho dôkazu a teda aj jeho význam z hľadiska dôkazu pravdivosti či nepravdivosti skutkových tvrdení súd hodnotí jednak izolovane, jednak v porovnaní s poznatkami získanými vykonaním všetkých zostávajúcich dôkazov. Získané poznatky potom porovná s poznatkami získanými hodnotením ostatných dôkazov a uváži, do akej miery sú tieto poznatky súladné či

protichodné, vzájomne sa dopĺňajúce a pod. Výsledkom celkového hodnotenia dôkazných prostriedkov je záver o pravdivosti tvrdených skutočností, ktorý je podkladom pre záver o tom, či a do akej miery účastník splnil svoju povinnosť preukázať skutkové tvrdenie. Také hodnotenie dôkazov, ktoré vyznie v záver, že pravdivosť skutkových tvrdení nemožno potvrdiť ani vylúčiť, povedie k tomu, že rozhodnutie súdu vyznie nepriaznivo pre účastníka, ktorého pravdivosť tvrdení mala byť preukázaná.

30. Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že nesprávnosť tohto hodnotenia možno vyčítať, len ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia. Nemožno potom ani polemizovať so skutkovými závermi súdu a namietat', čomu uveril a čomu nie, že niektorý dôkaz nemal za pre skutkový stav dôležitý alebo naopak (6MCdo 1/2010).

31. Na základe uvedeného treba konštatovať, že súd prvej inštancie zákonom zodpovedajúcim spôsobom vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania a správne posúdil unesenia dôkazného bremena stranami sporu konfrontujúc ho s ust. §11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. Jeho hodnoteniu vykonaného dokazovania nemožno vytknúť nezákonnosť a nelogickosť, pričom v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/O4), neznamená ani právo na to, aby bolo súdom rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04) a nepatrí sem ani právo strany sporu dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I.ÚS 97/97). Ako bolo uvedené vyššie, súd prvej inštancie správne právne posúdil, že skutočnosti, ktoré oznámil žalobca, nezaložili dôvodné usudzovanie na porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, keďže konanie žalovaných nenaplnilo znaky segregácie pre absentujúci cieľ oddelenia rómskych detí od detí nerómskych, z ktorého dôvodu neboli žalovaní povinní preukazovať neporušenie tejto zásady a súd prvej inštancie nebol povinný svoje rozhodnutie vo veci konfrontovať so žalobcom predkladanou súdnou judikatúrou, nakoľko táto vychádzala z iného základu veci a z iných skutkových okolností.

32. K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza, že jeho námietky týkajúce sa právomoci súdu prvej inštancie, pasívnej legitímácie žalovaných a oprávnenia štátneho orgánu konať za žalovaného 1 sú neopodstatnené, keď ich akceptovanie by viedlo k neúspechu žalobcu v konaní, preto aj analogicky s procesným ustanovením §359 CSP nie je účelné na ne prihliadať a hodnotiť ich. Pokiaľ ide o nevykonanie ním navrhnutého dôkazu - výsluchu svedkyne Doc. PaedDr. Alice Petrasovej, PhD., súd prvej inštancie procesne správne postupoval, keď vykonanie tohto dôkazu zamietol, nakoľko podľa ustanovení §196 až 203 CSP (predtým §126 OSP) svedok vypovedá k predmetu konania a ku skutkovým okolnostiam, od ktorých sa predmet konania odvíja. V danom prípade by žalobcom navrhnutá svedkyňa takéto skutočnosti oznámiť nemohla a jej výpoveď by bola len vo všeobecnej rovine. Súd prvej inštancie bol preto oprávnený tento navrhnutý dôkaz nevykonať, keď aj po jeho prípadnom vykonaní by bol výlučne súd prvej inštancie oprávnený ho hodnotiť a jeho hodnotením by jednoznačne došiel k záveru, že pre účely rozhodnutia v danej konkrétnej veci je obsah výsluchu svedka, ktorý sa k predmetu a ku skutkovým okolnostiam daného konkrétneho sporového konania nevie vyjadriť, irelevantný. Neobstojí napokon ani odvolacia námietka žalobcu týkajúca sa odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré zodpovedá ust. §220 ods. 2 CSP, je dostatočne presvedčivé, konzistentné a zrozumiteľné pre odvolací súd a určite aj pre strany sporu. Súd prvej inštancie sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, keďže, ako bolo uvedené už vyššie, žalobca neoznámil skutočnosti, z ktorých bolo možné dôvodne

usudzovať na cieleú segregáciu rómskych detí v Základnej škole v Podsadku označenými žalovanými subjektmi.

33. So zreteľom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. §387 ods. 1 CSP potvrdil, a to aj v časti týkajúcej nároku na náhradu trov konania. Odvolací súd totiž zaujal názor, že požiadavka žalobcu na rozhodnutie o tomto nároku podľa ust. §257 CSP s prihliadnutím na dôvody hodné osobitného zreteľa s následkom nepriznania tohto nároku žalovaným nie je opodstatnená z praktických dôvodov, keď súd prvej inštancie síce nárok na náhradu trov konania žalovaným 1./, 2./ priznal, avšak v prvoinštančnom konaní im žiadne trovy nevznikli, čo bude zohľadnené a vyjadrené v nasledujúcom uznesení vyššieho súdneho úradníka súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

34. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle zásady úspešnosti v konaní podľa §255 ods. 1 CSP v spojení s §378 ods. 1 CSP vzhľadom na plný úspech žalovaných v odvolacom konaní, ktorým však nárok na ich náhradu nepriznal, keďže im v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

V Bratislave, dňa 29. apríla 2020

Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová
predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa

JUDr. Valéria Kleinová
člen senátu

JUDr. Anna Kašajová
člen senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Simona Borovská

Krajský súd Bratislava

Osvedčovacia doložka

**o vyhotovení elektronického rovnopisu rozhodnutia súdu,
ktorého prvopis bol vydaný v listinnej podobe**

**Ravnopis rozhodnutia pripojený k tejto osvedčovacej doložke
bol vyhotovený z prvopisu rozhodnutia uloženého v súdnom spise
a s týmto rozhodnutím doslovne súhlasí**

Prvopis rozhodnutia:

Rozsudok

Súd: Krajský súd Bratislava

Dátum vydania rozhodnutia: 29.4.2020

Spisová značka/číslo konania: 4Co/260/2017

IČS: 1315209799

ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1315209799.2

Prvopis podpísal, funkcia:

Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová, predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa

JUDr. Valéria Kleinová, člen senátu

JUDr. Anna Kašajová, člen senátu

Dátum vytvorenia doložky: 3.6.2020

Vytvoril: Monika Junasová

*Osvedčovacia doložka podľa § 63a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky
č. 543/2005 Z .z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy,
Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov.*